

ИОГАНН СЕБАСТЬЯН БАХ

(1685—1750)

ХОРОШО
ТЕМПЕРИРОВАННЫЙ
КЛАВИР

ТОМ

I

BWV 846-869

Редакция Бруно Муджеллини

Хорошо темперированный клавир

The well-tempered clavier

I Prelidium

Andante con moto *p* 8.

II Prelidium

Allegro *f* 8

III Prelidium

Veloce *p* 12

IV Prelidium

Andante espressivo *p* 18

V Prelidium

Allegro vivace e brillante *p* 24

VI Prelidium

Allegro ma non troppo *p* 28

VII Prelidium

Allegro molto tranquillo *mf* 32

VIII Prelidium

Lento; con profondo sentimento *pp* *p* 38

IX Prelidium

Allegretto piacevole *p* 44

X Prelidium

Andante sostenuto e cantabile *mf* 48

XI Prelidium

Allegretto vivace e brioso *f* 54

XII Prelidium

Andante sostenuto ed elegiaco *p* 58

I Fuga (a 4 voci)

Andante *mf* 6

II Fuga (a 3 voci)

Allegretto *p* 10

III Fuga (a 3 voci)

Allegro moderato *mf* 14

IV Fuga (a 5 voci)

Moderato *p* 20

V Fuga (a 4 voci)

Allegro moderato ed energico *f* 26

VI Fuga (a 3 voci)

Andante espressivo *mf* 30

VII Fuga (a 3 voci)

Allegro moderato ma con brio *f* 36

VIII Fuga (a 3 voci)

Andante sostenuto *p* 40

IX Fuga (a 3 voci)

Allegro deciso *f* *mf* 46

X Fuga (a 2 voci)

Molto allegro e con brio *mf* 51

XI Fuga (a 3 voci)

Allegretto *mf* 56

XII Fuga (a 4 voci)

Molto moderato *p* 60

XIII Prelidium

Allegretto *p* 64

XIV Prelidium

Allegro giusto *f* 68

XV Prelidium

Molto vivace e brillante *f* 72

XVI Prelidium

Lentamente *mp* 78

XVII Prelidium

Allegretto scherzoso *mf* 82

XVIII Prelidium

Allegretto un poco espressivo ma semplice *mf* 86

XIX Prelidium

Allegretto grazioso *mf* 90

XX Prelidium

Allegro vivace e deciso *f* 95

XXI Prelidium

Allegro vivace *f* 102

XXII Prelidium

Adagio lamentoso *p* 106

XXIII Prelidium

Allegretto tranquillo *p* 111

XXIV Prelidium

Andante *p* 114

XIII Fuga (a 3 voci).

Andantino grazioso *p* 66

XIV Fuga (a 4 voci).

Andante; con severa espressione *p* *mf* 70

XV Fuga (a 3 voci)

Allegro moderato, ma con molto brio *mf* 74

XVI Fuga (a 4 voci)

Andante con moto *f* 80

XVII Fuga (a 4 voci)

Moderato *p* 84

XVIII Fuga (a 4 voci)

Andante *mf* 88

XIX Fuga (a 3 voci)

Allegro molto tranquillo *p* 92

XX Fuga (a 4 voci)

Molto moderato *mf* 97

XXI Fuga (a 3 voci)

Allegretto scherzoso *mf* 104

XXII Fuga (a 5 voci)

Andante sostenuto *p* 108

XXIII Fuga (a 4 voci)

Andante *mf* 112

XXIV Fuga (a 4 voci)

Largo *mf* 116

I Preludium

JOHANN SEBASTIAN BACH

Andante con moto (♩=108)

p legato, molto tenuto ed uguale
a)
(Ped) * (Ped) * (segue similmente)

a) Ruchy palców powinny być tak nieznaczące, jak to jest tylko możliwe. Redaktor dopuszcza w tym utworze użycie pedału, zaznaczając go jednak w nawiasach.

16

3 4 3 5

19 *p* *cresc. a poco a poco*

3 3 1 3

22 *mf sempre cresc.*

1 2 4 1 2 3

(Ped) * (Ped * Ped *) (Ped *)

25 *f* *piu f*

3 5 2 5 1

b) (Ped) *) (*simile*)

28 *ff* *dim. a poco a poco*

2 4 1 2 3 4 5

(Ped) *)

32 *p* *allargando* *p*

3 5 3 1 4 2 1 4 1 3 5 3 1 4 5 1

(Ped) *) (Ped) *) (Ped *)

b) Najniższy dźwięk powinien brzmieć najgłośniej.

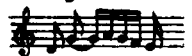
I Fuga

Andante (♩ = 66)

(a 4 voci)

Temat

Kontrapunkt

Z szesnastek drugiego taktu tematu wywodzi się najwyższy głos w t. 4 i wszystkie inne analogiczne figury. Z tematycznego fragmenta pochodzi bas w t. 12:

- a) Uczalowie zazwyczaj grają za szybko te dwie trzydziestodwójki.
- b) To może dimituendo pozwoli lepiej wydatnić wejście tematu

- c) Trzeci palec musi przejść nad piątym bez najmniejszego skoku, przy ściałym legato.
- d) Czwarty palec trzeba przesunąć pod trzecim.
- e) Tu kończy się ekspozycja i zaczyna się seria przeprowadzeń, w których temat zawsze powtarza się w kanonie.
- f) *fis* trzeba zagrać znacznie ciszej niż dźwięki tematu, gdyż

inaczej ustęp ten zabrzmi w ten sposób:

3132

13 *poco rit.* *a tempo* *marc.* *cresc.*

16 *marc.* *mf marc.*

19 *marc.* *f marc.* *marc.*

22 *dim.* *p j) calmo* *marc.*

25 *pp* *allargando*

g) Niektórzy redaktorzy uważali za potrzebne dodanie ozdobiaka, którego nie ma w rękopiśmie Bacha, podał znak w nawiasach.
 h) Tęzę c^1 nie wykonywać staccato, lecz dotrzymać jej aż do następnego c^1 .

i) Pierwszy palec lewej ręki „odbierze” to c^1 od pierwszego palca prawej ręki (bez ponownego uderzenia).
 j) Stretto; nuta pedałowa na tonice.

II Preludium

Allegro (♩=120)

f energico, articolato

The musical score consists of six systems, each with a treble and bass staff. The key signature is B-flat major (two flats) and the time signature is common time (C). The piece is marked **Allegro** with a tempo of ♩=120. The first system is marked *f energico, articolato*. The score includes various fingering numbers (1-5) and articulation marks (accents, slurs). The second system begins at measure 4. The third system begins at measure 8 and includes the instruction *dim.* and the word *segue* in both staves. The fourth system begins at measure 12. The fifth system begins at measure 16 and includes the instruction *p* and *cresc. a poco a poco*. The sixth system begins at measure 20. The piece concludes with a final chord in the right hand.

24 *f* *f* *più f*

a) v 3 1 v 3 2 v

b) **Presto**

c) *f* *meno f* *f*

28 *ff* *f* *meno f*

d) *f* *meno f*

meno f *meno f* *poco rit.*

31 *sempre molto f* e)

Adagio **Allegro**

34 *f come recitativo* *f*

37 *dim.* *mf* *sempre allargando* *f* *p*

a) Redaktor uważa następujące wykonanie partii lewej ręki za

logiczne:

ten. *ten.* *ten.*

b) To oznaczenie tempa oraz dwa następne (adagio i allegro) pochodzą od Bacha.

c) Proponuje się pauzę przedłużyć.

d) Aby uwydatnić kanon między głosem wyższym i niższym należy starannie zróżnicować barwę każdego z dwu głosów.

e) To d' musi się łączyć z następującym po nim e', dlatego należy trzymać klawisz d' jeszcze w czasie wykonywania pierwszych czterech dźwięków arpeggia.

f) Można grać następująco:

II Fuga

Allegretto (♩=80)

(a 3 voci)

Temat

Kontrapunkt

Odpowiedź tonalna

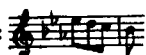
a) Tę fugę można by też grać w całości legato.

b) Te trzy dźwięki: trzeba grać lekko, aby słuchacz

nie wziął ich za początek tematu.

c) Wykonanie:

d) Rysunek górnego głosu ugwodził się z kontrapunktu (w ruchu przeciwnym). Również rysunek obu niższych głosów nawiązuje

do końcowych dźwięków kontrapunktu:

15 *p* *f* *p* *f* *cresc.*

18 *mf* *p* *cresc.* *mf*

21 *cresc.*

24 *mf* *cresc.* *f* *i)*

28 *largamente* *rit.* *a tempo* *molta voce* *f* *dim.* *p* *rit.*

e) Głos basowy należy grać cicho, aby wyraźniej wystąpił temat wykonywany przez głos środkowy.

g) Patrz odnośnik f).

h) Patrz odnośnik c).

i) Proponuje się od tego miejsca do końca grać lewą ręką

f) Wykonanie:

w oktawach:

III Preludium

Veloce (♩=92)

Measures 1-7 of the piano prelude. The right hand features a complex melodic line with many slurs and ornaments. The left hand provides a steady accompaniment. Fingerings are indicated by numbers 1-5. A piano (*p*) dynamic marking is present in the first measure.

Measures 8-15. The right hand continues with intricate patterns, including a triplet in measure 8. The left hand accompaniment is consistent. A piano (*p*) dynamic marking is present in the first measure of this system.

Measures 16-23. The right hand features a triplet in measure 16. The left hand accompaniment continues. A piano (*p*) dynamic marking is present in the first measure of this system.

Measures 24-31. The right hand continues with complex melodic lines. The left hand accompaniment is consistent. A piano (*p*) dynamic marking is present in the first measure of this system.

Measures 32-38. The right hand features a triplet in measure 32. The left hand accompaniment continues. A piano (*p*) dynamic marking is present in the first measure of this system.

Measures 39-45. The right hand continues with complex melodic lines. The left hand accompaniment is consistent. A piano (*p*) dynamic marking is present in the first measure of this system.

Measures 46-52. The right hand continues with complex melodic lines. The left hand accompaniment is consistent. A piano (*p*) dynamic marking is present in the first measure of this system.

54 *p*

62 *p uguale* *cresc. a poco a poco*

69 *f* *p*

76 *f* *p* *f*

83 *fp* *cresc. a poco*

90

97 *f* *un poco largam.* *f*

III Fuga

Allegro moderato (♩=96)

(a 3 voci)

ben accentato, con brio ed esatta misura

The main musical score consists of five systems of two staves each (treble and bass clef). It includes various musical notations such as dynamics (*mf*, *p*, *marc.*, *cresc.*, *fp*, *leggiero*, *f*, *dim.*), articulation, and fingerings. The score is marked with measures 4, 7, 10, and 13.

Temat

Kontrapunkt

II kontrapunkt

Musical notation for the Theme, Counterpoint, and II Counterpoint sections.

Odpowiedź tonalna modulująca

Musical notation for the Modulating tonal answer section.

a) Pochodzi z kontrapunktu: (t. 5).

b) Wykonanie:

Musical notation for the performance of the modulating tonal answer.

e) *p* *3* *leggero* *cresc.*

d) *mf* *marc.*

allargando *a tempo* *f* *p* *marc.* *mf*

mf *marc.*

e) *dim.* *p*

non troppo legato *marc.* *sempre p* *f*

c) Pochodzi z kontrapunktu w głosie najwyższym w t. 9:

e) Porównaj kontrapunkt w głosie najwyższym w t. 7 i 8:

d) Pierwszy palec powinien „dotrzymać” *gis*! aż do chwili, gdy piąty palec uderzy *ais*!

35 *energico*
poco legato

37 *f*
marc.

39 *energico*
poco legato

41 *f*
marc.

43 *marc.*

D) Wykonanie:

45

Musical notation for measures 45 and 46. The system consists of two staves. The upper staff contains a melodic line with various ornaments and fingerings (1, 4, 3, 3, 2, 1, 3, 5, 5). The lower staff contains a bass line with fingerings (2, 3, 4, 3, 3, 3, 1, 2, 1, 3, 2, 1, 2, 3, 1, 2, 1). A trill is marked in the lower staff at measure 46.

47

Musical notation for measures 47 and 48. The system consists of two staves. The upper staff contains a melodic line with fingerings (5, 1, 2, 4, 5, 4, 5, 5, 3, 2). The lower staff contains a bass line with fingerings (3, 5, 4, 3, 3, 1, 3, 2, 4, 1, 1, 2, 1, 3, 2, 1). A dynamic marking of *fp* is present in measure 48.

49

Musical notation for measures 49 and 50. The system consists of two staves. The upper staff contains a melodic line with fingerings (4, 2, 1, 5, 4, 2, 1, 5, 3, 1). The lower staff contains a bass line with fingerings (3, 2, 1, 2, 4, 3, 2, 1, 1, 2, 1, 3, 2, 1, 3, 1, 2, 4, 3, 1, 2, 2, 3, 1, 2, 3). A trill is marked in the upper staff at measure 50.

51

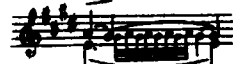
Musical notation for measures 51 and 52. The system consists of two staves. The upper staff contains a melodic line with fingerings (3, 4, 1, 4, 3, 5, 4, 2, 5, 4, 3). The lower staff contains a bass line with fingerings (5, 3, 2, 1, 3, 2, 4, 5, 5, 5, 5, 4, 5). A dynamic marking of *mf* is present in measure 52. The instruction *un poco cresc.* is written in the lower staff at measure 51.

53

Musical notation for measures 53 and 54. The system consists of two staves. The upper staff contains a melodic line with fingerings (4, 5, 1, 2, 5, 1, 3, 5, 2, 1, 3, 2, 5, 1, 4, 3, 5). The lower staff contains a bass line with fingerings (2, 3, 4, 1, 2, 1, 3, 2, 1, 3, 2, 1, 2, 4, 4, 1, 2, 1, 4, 3, 2, 1, 4, 3, 2, 1, 5, 3, 2, 1, 4). A dynamic marking of *f poco rit.* is present in measure 54. The instruction *cresc. sempre* is written in the lower staff at measure 53.

IV Preludium

Andante espressivo (♩ = 92)

a) Trzy jak najłżejszy. Należy natomiast nieco wydłużyć e¹ i gis¹, jak gdyby notacja była następująca: Ta uwaga odnosi się do wszystkich podobnych wypadków.

b) W rękopisach to a¹ nie jest połączone łukiem z a¹ w taktach następnym.

Musical score system 1 (measures 16-19). The system includes a treble clef staff, a bass clef staff, and a smaller bass clef staff below. Measure numbers 16, 17, 18, and 19 are indicated. Fingerings are shown with numbers 1-5. Dynamics include *f*. Articulation marks like accents and slurs are present.

Musical score system 2 (measures 20-23). The system includes a treble clef staff, a bass clef staff, and a smaller bass clef staff below. Measure numbers 20, 21, 22, and 23 are indicated. Fingerings are shown with numbers 1-5. Dynamics include *marc.*, *dim.*, and *p*. Articulation marks like accents and slurs are present.

Musical score system 3 (measures 24-27). The system includes a treble clef staff, a bass clef staff, and a smaller bass clef staff below. Measure numbers 24, 25, 26, and 27 are indicated. Fingerings are shown with numbers 1-5. Dynamics include *cresc.*, *f molto espress.*, and *p*. Articulation marks like accents and slurs are present.

Musical score system 4 (measures 28-31). The system includes a treble clef staff, a bass clef staff, and a smaller bass clef staff below. Measure numbers 28, 29, 30, and 31 are indicated. Fingerings are shown with numbers 1-5. Dynamics include *p cresc.*. Articulation marks like accents and slurs are present.

Musical score system 5 (measures 32-35). The system includes a treble clef staff, a bass clef staff, and a smaller bass clef staff below. Measure numbers 32, 33, 34, and 35 are indicated. Fingerings are shown with numbers 1-5. Dynamics include *f molta voce e largam.* and *p*. Tempo markings include *poco rit.* and *a tempo*. Articulation marks like accents and slurs are present.

Musical score system 6 (measures 36-39). The system includes a treble clef staff, a bass clef staff, and a smaller bass clef staff below. Measure numbers 36, 37, 38, and 39 are indicated. Fingerings are shown with numbers 1-5. Dynamics include *f* and *p*. Tempo marking includes *poco rit. largamente*. Articulation marks like accents and slurs are present.

IV Fuga

Moderato (♩=100)

(a 5 voci)

p solenne

T1
molto
sottov. il Controsoggetto

T2 *ben marc.*

mf *T3*

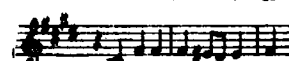
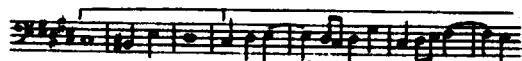
T4

Temat

Kontrapunkt

II kontrapunkt (t. 35 i nast.)

III kontrapunkt (t. 49-50)

a) Uwypdatnienie każdego pojawienia się tematu przy zachowaniu stałego piano jest sprawą umiejętności wykonawcy.

legatiss. uguale e sotto voce

32

p

38

marc. ma sempre p

un poco cresc.

b)

43

mf

p ben marc. ma sotto voce

48

53

58

p un poco cresc.

b) W niektórych rękopisach ten takt jest nieco zmodyfikowany. Redaktor woli wersję tu przyjętą, ponieważ jest bardzo interesująca pod względem harmonicznym.

63

mf cresc. a poco a poco

68

sempre cresc.

73

ff

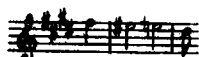
78

dim.

83

mf sempre dim.

c) Ten chromaticznie opadający motyw:

towarzyszy III kontrapunktowi tu i w t. 69, 71 i 103.

88 *p* *cresc. a poco*

This system contains measures 88 to 92. It features a treble and bass clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The music includes various fingerings and articulations. A dynamic marking of *p* (piano) is present at the start, and *cresc. a poco* (crescendo a little) is written towards the end of the system.

93 *a poco*

This system contains measures 93 to 97. It continues the musical piece with similar notation and fingerings. A dynamic marking of *a poco* (a little) is written at the beginning of the system.

98 *f* *sempre cresc.*

This system contains measures 98 to 102. The music becomes more intense, with a dynamic marking of *f* (forte) and *sempre cresc.* (sempre crescendo) written in the middle of the system.

103 *ff*

This system contains measures 103 to 108. The music reaches a peak of intensity with a dynamic marking of *ff* (fortissimo) written in the middle of the system.

109 *un poco rall.* *largamente e sempre rall.* *p* *pp*

This system contains measures 109 to 113. The tempo slows down significantly, indicated by the markings *un poco rall.* and *largamente e sempre rall.* (largely and always slowing down). Dynamic markings of *p* (piano) and *pp* (pianissimo) are used. Measure numbers 45 and 35 are written below the bass staff.

V Preludium

Allegro vivace e brillante (J-126)

p leggero, scorrevole e poco legato

cresc.

a) *Alto:*

18 *mf* *dim.* *pp leggerissimo*

21

24 *cresc.*

27 *mf sempre cresc.*

30 *f* *ten.* *rall.*

Adagio (♩-♩) 33 *ff* *secche*

V Fuga

Allegro moderato ed energico (♩=69)

(a 4 voci)

f risoluto e poco legato

The main score consists of four systems of piano accompaniment. The first system is marked *f* and includes the instruction "risoluto e poco legato". The second system features a *f* dynamic and includes a section marked "b)". The third system is marked *f* and includes the instruction "fmarcatiss.". The fourth system is marked *p* and includes the instruction "poco legato". The score includes various fingerings, slurs, and dynamic markings throughout.

Temat Kontrapunkt

The diagram shows two short musical phrases. The first is labeled "Temat" and the second is labeled "Kontrapunkt". Both are written in a single staff with a treble clef and a key signature of one sharp (F#).

Pózniej kontrapunkt pojawia się w następującej zmienionej postaci:

Ustęp w głosie tenorowym:

... w takcie

łącznikowym pomiędzy drugim a trzecim uścisłem tematu jest bardzo ważny, ponieważ z niego wywodzą się wszystkie łączniki w fugie.

a) Wykonanie: Zaleca się ścisłą realizację wartości szesnastkowych, bez przeciągania ich ani też skracania.

b) U Bacha kropka przy nucie nie ma ściśle określonej wartości. Tu i w całym utworze powinna jej odpowiadać wartość trzydziestodwójki.

Przykład:

c) Ten ustęp zawsze grać następująco: Prawa ręka powinna obdwie powtórzone dźwięki wykonać jednakowym brzmieniem, wyrównanym, energicznym uderzeniem. Następujące wykonanie: jest absolutnie nieodpowiednie dla stylu tego utworu.

12

15

f marcatis.

18

20

f deciso

22

energico

24

ff non legato, solenne

ff

d) Wspomniane głosy wywodzą się z rysunku tematu.

e) Żaden rękopis nie ma znaku trypu nad tym e¹.

f) Podwojenie basu w oktawie i użycie pedału są ad libitum.

VI Preludium

Allegro ma non troppo (♩=84)
leggero, uguale, poco legato

The musical score consists of six systems, each with a treble and bass staff. The key signature is one flat (B-flat major/D minor) and the time signature is common time (C). The tempo is marked 'Allegro ma non troppo' with a metronome marking of quarter note = 84. The performance style is 'leggero, uguale, poco legato'. The score includes various dynamics: *p* (piano), *cresc.* (crescendo), *f* (forte), *dim.* (diminuendo), *un poco marcato*, *mf* (mezzo-forte), and *p* (piano). Fingering is indicated by numbers 1-5 above or below notes. There are also some specific fingering instructions like '(3 2 5 3 2 5)' and '(3 2)'. The piece concludes with a final *un poco marcato* section.

a) Wyobraźmy sobie lekkie piszczenie wiolonczeli.

13 *cresc.*
marcato e cresc.

15 *f* *p*

17 *piu p* *mf*

19 *p* *cresc. a poco a poco*
un poco marc.

21

23

25 *f*

VI Fuga

Andante espressivo (J. 72) b)

(a 3 voci)

Temat

Kontropunkt

- a) Temat oznaczony jest stałe literą T. Odwrócenie tematu (inwersja) jest opatrzone tą samą literą odwróconą L. Ten system oznaczeń, który redaktor już stosował w poprzednio wydanych utworach Bacha, zachowano i w niniejszym wydaniu.
- b) Wszystkie znaki staccato accentato (v) są starannie skłopotowane według autografu Bacha.
- c) Jest bardzo prawdopodobne, że błąd kłopoty spowodował za-

stąpienie znaku trzpi w tym ustępie znakiem obiegalki; wymagałoby on następującego wykonania:

Sprawiliby to, że bezpośrednio pochodzenie tej progresji z tematu stałoby się mniej widoczne.

20 *p*

25 *mf* *dim.*

30 *uguale* *mp*

35 *cresc.*

40 *allargando* *f* *p*

d) Górny głos wyprowadzony jest z drugiego taktu kontrapunktu. Dwa pozostałe głosy powtarzają temat w ruchu przeciwnym.

e) Głosy środkowe są tu zdwojone i powtarzają temat, jedno w ruchu prostym, inne w przeciwnym.

VII Preludium

Allegro molto tranquillo; preludiando (♩ = 76)

System 1: Treble and bass staves. Treble clef, key signature of two flats. Measures 17-35. Includes fingering numbers (1-5) and a *marcato* marking.

System 2: Treble and bass staves. Treble clef, key signature of two flats. Measures 21-45. Includes fingering numbers and a *p* marking.

Fugato (a 4 voci)
Allegro (♩=80)
semplice

System 3: Treble and bass staves. Treble clef, key signature of two flats. Measures 25-45. Includes fingering numbers and a *marcato* marking.

System 4: Treble and bass staves. Treble clef, key signature of two flats. Measures 28-45. Includes fingering numbers and a *marcato* marking.

System 5: Treble and bass staves. Treble clef, key signature of two flats. Measures 31-45. Includes fingering numbers.

34

45

tr

3

3

3

2 1 2

1 4 3 2

1 2 1 2

3

2 3 4

5

5

5

37

f

5

4

5

4

5

2 1 2

1 2 4 3 2 1

1

2

4

2 1 2

1 2 1 2

1 2 3 4

5

4

5

40

(un poco rit. a tempo)

tr

3

3

3

3 5

3

5

5

4

5

4

5

4

43

dim.

legato

p

3 2

5 4 5 3

2 1 2 1

2 1 2 1 3

4

1 3

1 4

2

4

1 3

1

3

1

46

f

5 3

2 3 4 3 2 1 2

1 2 3 5 3 2 1

4

4

3 4 5

5 4

5

1 2 1 3

2 1 1

4

4

49

dim.

p

1

1

2 1 3 4

2 3 1 4 2 2

2 4

1

3 2 1

1

1

5

4

4

5

3

4

5

52

Musical notation for measures 52-54. The system consists of two staves. The right staff contains a melodic line with various ornaments and slurs. The left staff contains a bass line with many fingerings indicated by numbers 1-5. Measure 52 starts with a treble clef and a bass clef. Measure 53 continues the melodic and bass lines. Measure 54 ends with a fermata over the final note.

55

Musical notation for measures 55-57. The system consists of two staves. The right staff contains a melodic line with slurs and ornaments. The left staff contains a bass line with many fingerings. Measure 55 starts with a treble clef and a bass clef. Measure 56 continues the melodic and bass lines. Measure 57 ends with a fermata over the final note. The word "dim." is written in the right staff.

58

Musical notation for measures 58-60. The system consists of two staves. The right staff contains a melodic line with slurs and ornaments. The left staff contains a bass line with many fingerings. Measure 58 starts with a treble clef and a bass clef. Measure 59 continues the melodic and bass lines. Measure 60 ends with a fermata over the final note. The word "p" is written in the right staff.

61

Musical notation for measures 61-63. The system consists of two staves. The right staff contains a melodic line with slurs and ornaments. The left staff contains a bass line with many fingerings. Measure 61 starts with a treble clef and a bass clef. Measure 62 continues the melodic and bass lines. Measure 63 ends with a fermata over the final note. The word "cresc." is written in the right staff.

64

Musical notation for measures 64-66. The system consists of two staves. The right staff contains a melodic line with slurs and ornaments. The left staff contains a bass line with many fingerings. Measure 64 starts with a treble clef and a bass clef. Measure 65 continues the melodic and bass lines. Measure 66 ends with a fermata over the final note. The word "f" is written in the right staff.

67

Musical notation for measures 67-69. The system consists of two staves. The right staff contains a melodic line with slurs and ornaments. The left staff contains a bass line with many fingerings. Measure 67 starts with a treble clef and a bass clef. Measure 68 continues the melodic and bass lines. Measure 69 ends with a fermata over the final note. The words "un poco rall." and "dim." are written in the right staff.

VII Fuga

Allegro moderato
ma con brio (♩=96)

(a 3 voci)

The score consists of six systems of music. The first system shows the vocal entry with dynamics *f* and *mf*. The piano accompaniment includes trills and various fingering patterns. Subsequent systems show the development of the theme with dynamics such as *dim.*, *cresc.*, *mf*, *ten.*, and *f*. The piece concludes with a *dim.* dynamic.

Temat

Zakończenie tematu

Montrapunkt

Odpowiedź tonalna modująca

a) Albo:

b) Ten pierwszy łącznik, jak również i dalsze, wywodzi się niemal całkowicie z zakończenia tematu

17 *p* *un poco cresc.*

20 *mf* *f* *c)*

(24) *fp* *cresc.* *f*

27 *ten.* *dim.* *cresc.*

31 *d)* *e)* *f)*

(35) *ten.* *molto allargando* *f)* *p)*

c) Pochodzi z kontrapunktu. d) Zakonczenie tematu w odwrotenia. e) Pochodzi z kontrapunktu. f) Glos tenorowy zdwojony.

VIII Preludium

Lento; con profondo sentimento (♩=42)

a) Redaktor sądzi, że zastosowanie pedalu w tym wspomnianym preludium nie jest sprzeczne z charakterem utworu.

b) Drogie ces', grań lewą ręką, ma brzmieć ciszej niż pierwsza, ponieważ jest tylko częścią akompaniamentu.

c) Zaleca się grać dźwięki ozdobańkowski zawsze lżej niż główne

dźwięki melodii. Zatem:

d) Czarny miał może pewne wątpliwości co do autentyczności dar² i w swoim wydaniu opuścił je, chociaż znajdujemy je we wszystkich rękopiśmiennych.

17 *mf cresc.* *f*

Handwritten notes: (Red) *

21 *molto dim.* *p*

Handwritten notes: (Red) *

25 *molto* *f solenne* *non troppo legato*

Handwritten notes: (Red) *

29 *dolce* *pp* *marc.*

Handwritten notes: (Red) *

33 *cresc. un poco* *f* *un poco largam.*

Handwritten notes: (Red) *

37 *p* *dolce* *f* *rall.* *dim.* *pp*

Handwritten notes: (Red) *

e) Powinno być f° (4 przed nuta).

VIII Fuga^{a)}

Andante sostenuto (♩ = 72)

(a 3 voci)

p senza coloriti, come organo

The main score consists of four systems of music. The first system shows the vocal entry with the instruction *p senza coloriti, come organo*. The second system includes the instruction *un poco più di voce*. The third system includes *mp* and *cresc. a poco a poco*. The fourth system continues the organ and vocal parts with various fingering and articulation marks.

Temat

Kontrepunkt

Temat w odwróceniu

Temat w augmentacji

Four short musical phrases illustrating different variations of the fugue's theme.

Odpowiedź tonalna modulująca

t. 30

t. 62

A musical phrase showing a modulating tonal answer.

W fudze tej, jak widać z następujących przykładów, występują różne warianty tematu.

(w odwróceniu)

Four musical phrases showing the theme in inversion at measures 30, 34, 47, and 77.

- a) Bach napisał tę fugę w *dis-moll*, a nie w *es-moll*, jak ją drukują wydania Czernego i Tausiga.
- b) Niektóre rękopisy mają inną wersję: Niemniej jest prawdopodobne, że również w wypadku takiej notacji *dis*³ wykony-

wano równocześnie z *fis*³. zgodnie ze zwyczajem epoki, polegającym na podporządkowaniu niekiedy rytmu jednego głosu rytmowi drugiego głosu.

18

23

27

32

36

40

mf

dim.

cresc.

c) Odpowiednik (temat odwrócony):

d) Uwydatnić temat.

e) Odpowiednik (temat odwrócony)

f) Należy ponownie uderzyć *dis*!, ale lekko i nie odrywając palca od klawisza.

Musical score system 1 (measures 64-71). Includes fingering numbers (1-5) and dynamic markings *p* and *T*.

Musical score system 2 (measures 72-79). Includes the instruction *cresc. a poco a poco*.

Musical score system 3 (measures 80-87). Includes fingering numbers and dynamic markings *f*.

Musical score system 4 (measures 88-95). Includes fingering numbers and dynamic markings *f*.

Musical score system 5 (measures 96-103). Includes fingering numbers and dynamic markings *p*.

Musical score system 6 (measures 104-111). Includes fingering numbers and dynamic markings *p*.

IX Preludium

Allegretto piacevole (J=88)

p con semplicità

a) e należy tak uderzyć, by długo brzmiało. Podobnie a w t. 15 i 16.

b) Słuchacz powinien mieć wyraźnie słyszeć przebieg każdego z obu głosów; głos górny grać większym dźwiękiem.

c) W rękopisach nie znajdujemy znaku ω ; jest on jednak potrzebny ze względu na analogię z t. 7.

d) e' trzeba zagrać forte; słuchacz musi usłyszeć, że dźwięk ten przechodzi na dła'.

IX Fuga

Allegro deciso (♩=108)

(a 3 voci)

f *energico* *mf* *poco legato*

f *energico* *mf* *poco legato*

f *energico*

mf *poco legato*

f *energico*

mf *poco legato*

f

mf

leggero

mf

f *energico*

p

a)

Temat

Kontrapunkt

a) Głos środkowy (altowy) ma być zabrany legato i lekko umydatniony

Motyw ten pojawia się jeszcze w t. 22, 23, 24, 26:

27:

i wywodzi się z sopranu w t. 4 i 5:

14

1 2 1 2 3 1 2 3 1 2 1 5 2 3 1 4 3 1 3

T^f

2 2 2 3 4 3 5 4 5 4 5 3 2

17

2 5 2 3 1 1 3 3 1 2 3 1 2 2 1 3 4 3 2 5 1 4

1 1 3 3 1 2 3 1 2 2 3 1 3 1

f⁴ energico mf⁵

20

b) 1 2 3 1 T 1 4 2 1 1 2 3 4 2 1 2 1 3 4 5 5 4 5

2 7 f T¹ energico mf 1 3 1 2 1 2 2 1 3 p 1 1 1 2 2 1 3

2 3 1 4 2 3 3 3 5 4 4 3 3 2 3 2 5

23

5 5 4 T 3 4 1

1 2 1 2 1 2 1 3 2 1 3 2 1 1 2 1 2 1 3 1 3 1 2 3 4 3 1 2

2 4 1 3 5 2 1 2 3 1 2 1 2 1 3 3 5 5 5

f energico sempre f

26

4 2 1 2 3 3 5 3 6 3 4 3 5 4

1 1 1 3 1 2 1 1

ff marcato ff ff

3 2 4 5 4 3 4 3 4 3 5 4

ossia: 4

b) Czerny samowolnie zmienił ten takt w następujący sposób:

X Preludium

Andante sostenuto e cantabile (♩=69)

a) Dwudziętki zawsze bardzo staccato. Bas należy grać spokojnie, stale równo i z prostotą. Partie melodyczną można sobie wyobrazić jak solo fletowe.

b) Te trzy łuczki pochodzą od Bacha.

Musical score system 11, measures 11-12. Treble clef, key signature of one sharp (F#). Measure 11 starts with a forte (*f*) dynamic and a five-fingered chord. The right hand features a melodic line with triplets and slurs. The left hand plays a steady eighth-note accompaniment. Measure 12 includes a piano (*p*) dynamic marking. A small inset at the top right shows a continuation of the melodic line.

Musical score system 13, measures 13-14. Treble clef, key signature of one sharp (F#). Measure 13 begins with a forte (*f*) dynamic. The right hand continues with melodic patterns, including a descending scale. The left hand maintains the eighth-note accompaniment. Measure 14 features a piano (*p*) dynamic marking. A small inset at the top right shows a continuation of the melodic line.

Musical score system 15, measures 15-16. Treble clef, key signature of one sharp (F#). Measure 15 starts with a piano (*p*) dynamic. The right hand has a melodic line with slurs. The left hand plays the eighth-note accompaniment. Measure 16 includes a crescendo (*cresc.*) marking. A small inset at the top right shows a continuation of the melodic line.

Musical score system 17, measures 17-18. Treble clef, key signature of one sharp (F#). Measure 17 features a melodic line with slurs. The left hand continues the eighth-note accompaniment. Measure 18 includes a triplet in the right hand. A small inset at the top right shows a continuation of the melodic line.

Musical score system 19, measures 19-20. Treble clef, key signature of one sharp (F#). Measure 19 starts with a forte (*f*) dynamic. The right hand has a melodic line with slurs. The left hand plays the eighth-note accompaniment. Measure 20 includes a decrescendo (*dim.*) marking. A small inset at the top right shows a continuation of the melodic line.

a tempo)

(un poco accelerando)

Musical score system 21, measures 21-22. Treble clef, key signature of one sharp (F#). Measure 21 starts with a piano (*p*) dynamic. The right hand has a melodic line with slurs. The left hand plays the eighth-note accompaniment. Measure 22 includes a triplet in the right hand. A small inset at the top right shows a continuation of the melodic line.

c) Presto (♩=120)

23 *f*

26

29

32

35 *ben marcate le note lunghe*
> poco dim.

38 *poco legato*
rit.
largamente

c) Oznaczenie „presto” pochodzi od Bacha, należy je zatem rozumieć w sensie właściwym dla ówczesnej epoki. Podobnie jak w *II Preludium* zaleca się akcentować mocne części taktu.

X Fuga

Molto allegro e con brio (♩-126)

(a 2 voci)

mf brillante

mf

Temat

Kontrapunkt

a) Kropki nie oznaczają tu prawdziwego staccato, lecz tylko wska zują na pewnego rodzaju suche i szybkie, dające lekki akcent uderzenie palców.

13

2 4 4

2 3 4 3 4

3 1 3 4 3 2 4 5

b) 5 1 2 3

fp

16

1 1 1

1 2 3

1 2 1 2 4 1 2

19

5 1 2 2

1 2 1 2 1 2 1 4

3 4 3 2 5

22

1 4 4 3 2

1 5 2 4 1 2 3 5 2 1

2 3 2 4

25

2 3 4 1 3

2 3 2 1 2 2

1 4 2 1 2 3 4 2

b) Ten łącznik wywodzi się z następującego fragmentu w t. 6:

28

31

34 *fp*

37 *fe cresc.* *ff*

40

c) **Temat**

Stretto

Temat **Kontrapunkt**
w ruchu przeciwnym

XI Preludium

Allegretto vivace e brioso (J.-76)

poco legato

First system of musical notation, measures 1-4. The piece is in 12/8 time and B-flat major. The right hand features a melodic line with fingerings 5 3 2 1, 5, 5 4 2 1, 3 5 4 3, 4 2 1 2 3 5, 1 2 5, 4, and 1 2 3 5 4 1. The left hand provides a bass line with fingerings 5 and 3. A forte (*f*) dynamic marking is present.

Second system of musical notation, measures 5-8. The right hand continues with fingerings 2 3, 5 3 2 1, 1 4 3 1, 5, and 5. The left hand has fingerings 1 2 3 4 2 5, 1 2 3 4 2 5 3 1, and 3 2 1. A mezzo-forte (*mf*) dynamic marking is used.

Third system of musical notation, measures 9-12. The right hand has fingerings 4 3 2 1 2 3 1 2 3 5, 5 3 1 2 3 5, 1 2 3 5, 5, 1 2 3 1, 3 1 2, 3, 5, 3, 2, 1. The left hand has fingerings 1 2 1 3, 2, 3, 2, 3, 1 2 3 4 2 5. Dynamics range from piano (*p*) to forte (*f*).

Fourth system of musical notation, measures 13-16. The right hand has fingerings 2 3, 5 2 1, 5 4, and 3 5 2 1. The left hand has fingerings 1 2 3, 3 1 2 3 4, 5 3 1 2 3 4, 3 2 1, 4 1, and 5. A forte (*f*) dynamic marking is present.

Musical score system 1, measures 7-10. The system includes a treble clef staff with a 4-measure phrase, a grand staff (treble and bass clefs) with measures 7-10, and a bass clef staff with a 4-measure phrase. Fingerings and articulation marks are present throughout.

Musical score system 2, measures 11-14. The system includes a treble clef staff with measures 11-14, a grand staff with measures 11-14, and a bass clef staff with measures 11-14. Dynamics include *p* and *f*. Fingerings and articulation marks are present throughout.

Musical score system 3, measures 13-16. The system includes a treble clef staff with measures 13-16, a grand staff with measures 13-16, and a bass clef staff with measures 13-16. Dynamics include *fp* and *cresc.*. Fingerings and articulation marks are present throughout.

Musical score system 4, measures 15-18. The system includes a treble clef staff with measures 15-18, a grand staff with measures 15-18, and a bass clef staff with measures 15-18. Dynamics include *f*. Fingerings and articulation marks are present throughout.

Musical score system 5, measures 17-20. The system includes a treble clef staff with measures 17-20, a grand staff with measures 17-20, and a bass clef staff with measures 17-20. Dynamics include *rit.* and *f*. Fingerings and articulation marks are present throughout.

XI Fuga

Allegretto (♩ = 60)

(sopra)

(a 3 voci)

Temat

Kontrapunkt

Odpowiedz

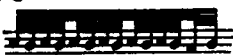
a) Niektóre rękopisy mają \sim nad e^1 .

b) Albo:

XII Preludium

Andante sostenuto ed elegiaco (♩=52)

a) Górný głos powinien dominować.

b) Albo

c) Również tutaj należy wyraźnie wydatnić głos najwyższy i zróżnicować głosy pod względem barwy.

9 *p*

11 *f con la più grande espressione* *p*

14 *allargando* *a tempo* *f*

17 *con molta voce e sempre espress.*

20 *allargando* *f*

d) W pierwszej połowie tego taktu należy zdecydowanie wydźwignąć głos najwyższy.
 e) Aby poswoić brzmień c w basie, w rękopisie stałe związane

łukami przerwano luk; gramy *ff*.
 f) Następującą dźwięki nieco wydźwignąć:

XII Fuga

Molto moderato ($\text{♩} = 66$) *bene appoggiato*

(a 4voci) *p bene appoggiato*

sotto voce
a)

sempre legato

p marc.

b)

mf

c)

Temat

I Kontrapunkt

II kontrapunkt

Odpowiedź tonalna

III kontrapunkt

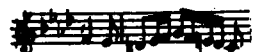
t. 13, 28

a) Ścisłe rytmicznie.

b) Focbodzi z kontrapunktu.

c) Po tych czterech dźwiękach drugi kontra-

punkt kontynuowany jest w głosie bezpośrednio wyższym:

15 *mf*₃ *mf*₃

18 *mf* *mf* *T*

21 *f*

24

27 *mf* *g)*

d) Zaakcentować *f* przedłużone luksem i zagrać lekko drugie*f*
Ta sama uwaga stosuje się do ostatniej ćwierćnuty w t. 29.

e) Pochodź z kontrapunktu w odwróceniu (inwersja).

f) W tym takcie i dwu następnych podkreślić głos środkowy
(altowy). Pozostałe głosy piano.

g) Porównaj odnośnik c).

30

33

36

dim.

39

p *cresc.*

42

deciso *deciso*

5 4 3

deciso

mf

45

48

cresc.

deciso

51

f

54

sempre più largamente

56

ff

The musical score consists of six systems of two staves each (treble and bass clef). It includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings. Fingerings are indicated by numbers 1-5. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. Measure numbers 45, 48, 51, 54, and 56 are clearly marked at the beginning of their respective systems.

1) Temat bardzo marcato; a partia synkopowana o wiele ciszej, gdyż w innym wypadku ustęp ten będzie brzmiał jakby:

XIII Preludium

Allegretto (♩=104)

The first system of the XIII Preludium consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 12/16. The music begins with a piano (*p*) dynamic. The first measure of the upper staff contains a triplet of eighth notes (F#, A, C#) followed by a quarter note (D). The bass staff has a quarter rest followed by a quarter note (F#). The system concludes with a fermata over the final notes of both staves.

The second system continues the piece. The upper staff features a series of eighth-note patterns, including a triplet of eighth notes (F#, A, C#) and a quarter note (D). The bass staff provides a steady accompaniment with quarter notes (F#, C#, G#, D). The system ends with a fermata.

The third system begins with a small melodic fragment in the upper staff. The main part of the system shows the upper staff with eighth-note runs and the bass staff with quarter notes. The system concludes with a fermata.

The fourth system continues the eighth-note patterns in the upper staff and quarter notes in the bass staff. It includes a *p* dynamic marking and a trill (*tr.*) in the upper staff. The system ends with a fermata and a small melodic fragment in the upper staff.

Measures 13-15. The right hand features a melodic line with slurs and fingerings (e.g., 2, 3, 4, 5, 1, 2, 3, 4, 1, 2, 3, 4, 5). The left hand has a bass line with fingerings (4, 1, 2, 1, 2, 3, 5, 2, 4). A trill is marked above the first measure.

Measures 16-18. The right hand continues with slurs and fingerings (3, 5, 1, 2, 1, 2, 3, 5, 2, 3, 1, 1, 2, 3, 2, 5). The left hand has fingerings (4, 1, 2, 5, 1, 3, 2, 3, 2, 5). A trill is marked above the first measure.

Measures 19-22. The right hand has slurs and fingerings (2, 2, 3, 3, 1, 2, 3, 1, 5, 2, 1, 4, 2, 1, 4, 4, 2, 5). The left hand has fingerings (1, 4, 2, 1, 2, 1, 3, 1, 2, 5, 3, 1, 3, 5, 4, 5, 1). Dynamics *mf* and *p* are indicated. A trill is marked above the first measure.

Measures 23-26. The right hand has slurs and fingerings (1, 5, 3, 1, 2, 4, 2, 2, 5, 2, 4, 2, 2, 1, 3, 1). The left hand has fingerings (2, 3, 1, 4, 3, 2, 3, 2, 1, 2, 1, 3, 4, 3). The dynamic *sotto voce* is indicated.

Measures 27-30. The right hand has slurs and fingerings (4, 3, 5, 2, 4, 5, 2, 4, 3, 5, 1, 3, 2, 4, 2, 5, 4, 1, 3, 4, 2, 3, 1, 4, 3, 4, 5, 3, 5). The left hand has fingerings (1, 2, 2, 5, 1, 3, 2, 5, 1, 3). Dynamics *p cresc.*, *f*, and *p* are indicated. The tempo marking *poco rit.* is present.

XIII Fuga

Andantino grazioso (♩=76)

(a 3 voci)

non legato,
ugualissimo

Kontrapunkt

Temat

II kontrapunkt

t. 12, 20, 28

Odpowiedź tonalna

a) Nieco staccato, wszystkie dźwięki wyrównane dynamicznie; w tym celu unikamy zmiany palca.

17 *fp* *cresc. a poco a poco*

20 *mf* *sempre cresc.*

23 *f*

26 *dim. a poco a poco* *mf* *p*

29 *marc.* *p*

32 *f* *deciso* *ff*

b) Zwrócić uwagę na zróżnicowanie brzmienia, tak by uwypaknić opadający progresyjnie fragment tematu.

c) Zaakcentować następujące dźwięki przypominające temat:

XIV Preludium

Allegro giusto (♩=104)

First system of the musical score. The right hand (treble clef) begins with a triplet of eighth notes marked *poco legato*. The left hand (bass clef) starts with a quarter note marked *f* and a triplet of eighth notes marked *marc.*. Fingerings and articulation marks are present throughout.

Second system of the musical score. The right hand continues with eighth-note patterns, marked *marc.* and *f*. The left hand features a steady eighth-note accompaniment. Fingerings and articulation marks are present throughout.

Third system of the musical score. The right hand has a melodic line with slurs and accents, marked *sempre f*. The left hand continues with eighth-note accompaniment, marked *marc.*. Fingerings and articulation marks are present throughout.

Fourth system of the musical score. The right hand features a melodic line with slurs and accents, marked *poco rit. a tempo*. The left hand continues with eighth-note accompaniment, marked *f* and *mf*. Fingerings and articulation marks are present throughout.

13 *secchi*

16 *f*

19 *f marc. energico*

22 *a tempo rit.*

XIV Fuga

Andante; con severa espressione (♩=100)

(a 4 voci)

Temat

Kontrapunkt

a) Pochodzi z tematu.

b) Trzeba ponownie uderzyć cisł.

c) Głos najwyższy nieco podkreślić.

Musical score for measures 21-24. The piece is in G major (one sharp) and 3/4 time. The right hand features a melodic line with grace notes and slurs, while the left hand provides a rhythmic accompaniment. Fingerings are indicated by numbers 1-5. Measure numbers 21, 22, 23, and 24 are marked at the beginning of their respective staves.

Musical score for measures 25-28. Measure 25 begins with a *mf* dynamic. The right hand has a melodic line with a trill in measure 27. The left hand continues with a rhythmic accompaniment. Fingerings and measure numbers (25, 26, 27, 28) are clearly marked.

Musical score for measures 29-32. Measure 29 starts with a *mf* dynamic. The right hand features a melodic line with a trill in measure 31. The left hand has a rhythmic accompaniment. Fingerings and measure numbers (29, 30, 31, 32) are marked.

Musical score for measures 33-36. Measure 33 starts with a *dim.* dynamic. The right hand has a melodic line with a trill in measure 35. The left hand has a rhythmic accompaniment. Fingerings and measure numbers (33, 34, 35, 36) are marked.

Musical score for measures 37-40. Measure 37 starts with a *p cresc.* dynamic. The right hand has a melodic line with a trill in measure 39. The left hand has a rhythmic accompaniment. Fingerings and measure numbers (37, 38, 39, 40) are marked.

d) **Temat**

A short musical phrase in G major, consisting of a quarter note G, a quarter note A, a quarter note B, and a quarter note G.

e) Albo z trylem:

Musical notation for the variation, starting with a *largo e ff* dynamic. It features a melodic line with a trill and a rhythmic accompaniment.

XV Preludium

Molto vivace e brillante (♩-96)

poco legato
f brillante

10 *meno f*

12 *dim.* *leggero* *p*

14 *cresc.* *mf e sempre cresc.*

16

18 *(senza rall.)* *ff*

XV Fuga

Allegro moderato, ma con molto brio ($\text{♩} = 69$)

(a 3 voci)

Temat

Kontrapunkt

a) Łącznik

b) Alt powtarza tu, w ruchu przeciwnym partię sopranu z poprzedniego taktu.

c) Temat i kontrapunkt w odwróceniu (inwersja).

47 *f* *d* *dim.* *poco legato*

51 *T marc.* *p marc.* *cresc. poco a poco*

55 *poco legato* *mf*

59 *f marc.* *T marc.*

63 *quasi staccato* *dim.*

d) Odpowiednik:

e) W wydaniu Czernego ta nuta jest samowolnie połączona łukiem z g' w niższym głosie.

XVI Preludium

Lentamente (♩ = 92)

mp
sempre legatissimo

mp

mp

mp

mp

a) Głos wyższy nieco podkreślić.

10

11

p
tr

3121

31

12

13

14

15

mf

16

17

cresc.

tr

18

19

f dim. e rall.

p
tr

b) Rozwiązanie fis' na g' musi być bardzo wyraźne.

XVI Fuga

Andante con moto (♩=60)

(a 4 voci)

Temet

Kontrapunkt

Odpowiedź tonalna

19 *mp* *mp*

22 *mf* *fp*

25 *cresc.*

28 *f*

31 *più f* *ff*

a) Odpowiednik

b) Zaakcentować należąca do tematu dźwięki, odpowiadające nutom wydrukowanym większą czcionką.

c) To b, uderzone pierwszym palcem prawej ręki, odbiera potem – bez ponownego uderzenia – pierwszy palec lewej ręki.

d) Głos altowy podwojony. Dźwięki uderzane pierwszym palcem marcatisimo.

XVII Preludium

Allegro scherzoso (♩ = 108)

The musical score is presented in two systems, each with a grand staff (treble and bass clefs). The key signature is three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 3/4. The tempo is marked 'Allegro scherzoso' with a quarter note equal to 108 beats per minute. The score includes various dynamics such as *mf*, *f*, *p*, *marc.*, *cresc.*, and *dim.*. Performance instructions include *poco legato, brillante*, *poco rit.*, and *a tempo*. The score is divided into measures, with measure numbers 6, 11, 15, and 19 indicated. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. A specific instruction 'a)' is placed above the first measure of the first system.

a) Zaleca się lekkie staccato z ramienia, przy ustaleniu palców i przegubu.

poco legato

poco legato

23

3 2 3 5 2

1 4 2 3 1 4 2 3 1 4 2 3

marc.

f

4 3 5 1 2 1 3 4 5 1

3 2 4 2 4

4 1 2 3 2

Detailed description: This system contains measures 23 through 26. The right hand features a melodic line with slurs and fingerings (3 2 3 5 2, 1 4 2 3, 1 4 2 3, 1 3). The left hand has a rhythmic accompaniment with slurs and fingerings (4 3 5 1, 3 2 4, 2 4, 4 1 2 3 2). The tempo is marked 'poco legato'. Dynamics include 'marcato' (marc.) and 'forte' (f).

27

dim.

p

3

3

3

4 2 3 1 4 3 5 1 3 2 1 3 1 4 3 5 4 2 1 3 2 1 3 5 4

Detailed description: This system contains measures 27 through 30. The right hand has a melodic line with slurs and fingerings (3, 3, 3). The left hand has a rhythmic accompaniment with slurs and fingerings (4 2 3 1, 4 3 5, 1 3 2 1 3 1, 4 3 5, 4 2 1 3, 2 1 3, 5 4). The dynamic is marked 'diminuendo' (dim.) and 'piano' (p).

31

3

3

1 4 1

5 4 2 3 1 2 3 4 3 4 5 3 4 2 3 1

Detailed description: This system contains measures 31 through 34. The right hand has a melodic line with slurs and fingerings (3, 3, 1 4 1). The left hand has a rhythmic accompaniment with slurs and fingerings (5 4, 2 3 1, 2 3 4, 3 4, 5 3 4, 2 3 1). There are also some notes in the right hand that are not fully captured by the previous system's notation.

35

f

1 1 4

2 2 1 3 4 3 2 1 2

2 2 2 1 3 2 1 3 4 3 2 1 2

2 2 2 1 3 4 3 4

Detailed description: This system contains measures 35 through 38. The right hand has a melodic line with slurs and fingerings (1 1 4, 2 2, 2 2, 1 3, 4 3 2 1 2). The left hand has a rhythmic accompaniment with slurs and fingerings (2, 2, 2, 1 3, 2 1 3, 4 3 4). The dynamic is marked 'forte' (f).

40

3 4 2 1 1 3 2 1

3 4 2 1 1 3 2 1

1 2

3 4 2 1 1 3 2 1

2 1 3 1 4 3 4 5 3 1 3 3 2 3 1

Detailed description: This system contains measures 40 through 43. The right hand has a melodic line with slurs and fingerings (3 4 2 1, 1 3 2 1, 1 2, 3 4 2 1, 1 3 2 1). The left hand has a rhythmic accompaniment with slurs and fingerings (2 1 3 1 4, 3 4, 5 3, 1 3, 3 2 3 1). The dynamic is marked 'forte' (f).

XVII Fuga

Moderato (♩=66)

(a 4 voci)

sotto voce

mf

mf

sotto voce e legatissimo

un poco marc.

un poco marc.

p

Temat

Kontropunkt

Odpowiedź tonalna

- a) Odczekać dokładnie pełną pauzę ćwierćnotową, zanim wejdzie bas.
- b) Kontropunkt nieznacznie zmieniony. Z tej jego nowej postaci wyprowadzą się niemal wszystkie łączniki.
- c) W rękopisie to as^{\flat} nie jest połączone łukiem z następującym as^{\flat} .

- d) W tym takcie i w t. 13, 17 i 29 jest bardzo trudno wydźwignąć temat; każdy z tych taktów bezwzględnie wymaga szczególnego opracowania.

- e) W tej opadającej progresji bas pochodzi z tematu:
-

podczas gdy sopran wykazuje podobieństwo z kontropunktem

f) Kontrapunkt w odwróceniu (inwersja)
 g) Niektóre wydania samowolnie łączą łukiem te dwa *des* w sopranie.

h) Dźwięki odpowiadające nutom zamieszczonym większą czcionką należy wydatnić.

XVIII Preludium

Allegretto un poco espressivo ma semplice (♩=132)

a) Te dwa luzki pochodzą od Bacha.

15 *cresc.* *mf* *cresc.*

18 *f* *dim.* *b)*

21 *p* *cresc.* 7

24 *tenuti* *molto espressivo* *rit. poco*

27 *a tempo* *marc.* *rit.* *dim.* *p*

b) Górny głos nieco większym tonem.

XVIII Fuga

Andante (♩=60)

(a 4 voci)

Temat

Kontrapunkt

II Kontrapunkt

Odpowiedź tonalna

a) Odpowiednik

b) Progresja wznosząca się. Bas powtarza wycinek z tematu. Partia

sopranu wprowadzona z dwu następujących małych figur

kontrapunktu:

c) Progresja opadająca, utworzona podobnie jak poprzedzająca.

d) Struktura następnego łącznika-progresji opiera się na dwóch małych fragmentach wprowadzonych z kontrpunktu, lecz dość znacznie zmodyfikowanych. Przykład:

e) Ten takt nastęrcza wiele trudności, gdy chcemy jasno uwy-detnić temat.

XIX Preludium

Allegretto grazioso (♩=80)

legatissimo

The musical score for XIX Preludium is presented in piano and bass staves. It begins with a treble clef and a key signature of two sharps (F# and C#). The tempo is marked 'Allegretto grazioso' with a quarter note equal to 80 beats per minute. The performance style is 'legatissimo'. The score includes various dynamics such as *mf* (mezzo-forte), *p* (piano), and *p2* (pianissimo). It features numerous fingerings, slurs, and accents. A section marked 'legato' is indicated. The piece concludes with a 'Coda' section. The score is divided into measures, with measure numbers 1, 3, 5, 7, 8, and 9 visible.

a) To preludium napisane jest w formie trzygłosowej inwencji. Oto różne motywy tematyczne:

This section illustrates the thematic motifs of the prelude. It shows the main theme ('Temat') and its first ('I kontrpunkt') and second ('II kontrpunkt') contrapuntal forms. The 'Odpowiedź' (response) is also shown. The score includes a 'Coda' section. The key signature remains two sharps, and the time signature is common time (C). The motifs are presented in a piano and bass staff format.

11

marc.

f

13

fp

16

cresc.

f

ten.

19

f

22

f deciso

senza rall.

XIX Fuga

Allegro molto tranquillo (♩=66)

(a 3 voci)

Темат Контрапункт

Одповідь тональна

II Контрапункт

20 *p dolce*

23 *a) sempre p* *marcato*

26 *b) marcato*

29 *sempre legato*

32

a) Poczynając od tego miejsca temat jest poniekąd w pewien sposób rozszerzony:

b) Odpowiednik

35 *sempre legato*

38 *cresc.*

41 *poco rit.* *a tempo* *f marcato*

45 *poco rit.*

49 *a tempo* *f* *mf* *rit.*

52 *f* *d)* *rit.*

c) Niższy głos w partii prawej ręki powinien wystąpić wyraźnie, marcato.

d) Niektóre wydania, idąc za rękopisem Forkela, mają e zamiast gs. Wszystkie skłania do przypuszczenia, że chodzi tu o błąd

w przepisywaniu. To ostatnie pojawienie się tematu, powierzone głosowi środkowemu (altowemu), winno być wyraźnie uwyppakłone.

XX Preludium

Allegro vivace e deciso (♩=80)

a) W rękopisach brak ligatury łączącej oba e².

14

Musical notation for measures 14-16. The system consists of two staves. The upper staff contains a melodic line with slurs and accents. The lower staff contains a bass line with slurs and fingerings (1, 2, 1, 1, 3, 2, 1, 1, 2, 4, 1).

17

p *f* *p*

Musical notation for measures 17-19. The system consists of two staves. The upper staff has slurs and accents. The lower staff has slurs and fingerings (2, 3, 3, 3, 1, 3, 1, 2, 4, 1, 3, 3, 3).

20

f

Musical notation for measures 20-22. The system consists of two staves. The upper staff has slurs and fingerings (1, 4, 2, 3, 3). The lower staff has slurs and fingerings (4, 4, 3, 5, 9, 2).

23

staccatissimo

Musical notation for measures 23-25. The system consists of two staves. The upper staff has slurs and fingerings (2, 5, 1, 2, 1, 3, 1, 2, 1, 5, 2, 1, 2, 1, 2). The lower staff has slurs and fingerings (9, 1, 2, 1, 2, 3, 3, 3).

26

ff deciso *ff*

Musical notation for measures 26-28. The system consists of two staves. The upper staff has slurs and fingerings (1, 4, 2, 1, 5, 2, 4, 1, 2). The lower staff has slurs and fingerings (1, 2, 1, 3, 5, 1, 4, 5).

XX Fuga

Molto moderato (♩=66)

(a 4 voci)

Temat

Kontrapunkt

a) Od tego miejsca zaczyna się drugie przeprowadzenie w odwróceniu.

b) Wszystkie te małe grupy ceteronotowe pochodzą

z kontrapunktu:

System 1 (measures 21-24). The score features a treble and bass clef with complex rhythmic patterns. Fingerings are indicated by numbers 1-5. A trill (T) is marked above a note in measure 24. The system concludes with the instruction *5ten.*

System 2 (measures 25-28). The score continues with intricate passages. Dynamics include *mf* and *ten. dim.*. A trill (T) is marked above a note in measure 28. The system concludes with the instruction *p*.

System 3 (measures 29-32). The score continues with intricate passages. A trill (T) is marked above a note in measure 32.

System 4 (measures 33-36). The score continues with intricate passages. A trill (T) is marked above a note in measure 36.

System 5 (measures 37-40). The score continues with intricate passages. Dynamics include *f* and *dim.*. A trill (T) is marked above a note in measure 37. The system concludes with the instruction *d)*.

c) Stretto

d) Podczas gdy bas i alt mają swobodny kontrapunkt, tenor powtarza sfigurowany motyw kontrapunktu stałego.

41 *p*

45

48

51 *cresc.* *tr* *mf non legato*

54

e) Kolejne wejścia poszczególnych głosów znów na zasadzie stretta, lecz z tematem odwróconym.

57 *v*

60 *f*

poco rit.
a tempo

63

66

69 *cresc.*

D) Z tematu:

72

mf

Measures 72-74. Treble clef, bass clef. Includes fingerings (e.g., 2 1, 2, 3, 5, 4, 3, 5, 4, 3, 2, 1, 3, 2, 2 1 3, 2), slurs, and a dynamic marking of *mf*.

75

f

Measures 75-77. Treble clef, bass clef. Includes fingerings (e.g., 4 3, 3, 5, 3 5 4, 1 2 1, 3, 7, 4, 3, 2, 1, 3, 2, 1, 3, 2, 1, 3, 2, 1), slurs, and a dynamic marking of *f*.

78

rall. *(lunga)* *a tempo*

pesante *ff* *ff*

Measures 78-81. Treble clef, bass clef. Includes fingerings (e.g., 5 4 5 3, 4 3 5 3, 5 4 5, 4, 3, 2 1, 3, 2 1, 3, 2 1, 4 3, 2 1), slurs, and dynamic markings: *rall.*, *(lunga)*, *a tempo*, *pesante*, *ff*, *ff*.

82

ten. *largamente* *a tempo energico*

f *g*

Measures 82-84. Treble clef, bass clef. Includes fingerings (e.g., 5 3, 5, 4, 3, 2, 1, 3, 2, 1, 3, 2, 1, 3, 2, 1, 3, 2, 1), slurs, and dynamic markings: *ten.*, *largamente*, *a tempo energico*, *f*, *g*.

85

rit. *molto largamente*

f dim. *p*

Measures 85-87. Treble clef, bass clef. Includes fingerings (e.g., 4, 5, 3 2, 5 4, 1, 3, 2, 1, 3, 2, 1, 3, 2, 1), slurs, and dynamic markings: *rit.*, *molto largamente*, *f dim.*, *p*.

g) Coda
 h) W oryginalu A jest przedłużone łukiem aż do końca utworu.

ossia:

XXI Preludium

Allegro vivace (♩=76)

fugale e brillante

p

cresc.

f

dim.

Musical score system 1, measures 10-11. The piece is in B-flat major (two flats). Measure 10 starts with a piano (*p*) dynamic. The right hand features a complex sixteenth-note pattern with fingerings 2, 3, 5, 1, 1, 2, 1, 2, 4, 2. The left hand has a simple accompaniment with fingerings 2, 2, 5, 3. Measure 11 includes a *poco legato* instruction and features chords with fingerings 3, 5, 5, 2, b, 3.

Musical score system 2, measures 12-13. Measure 12 has fingerings 2, 1, 3 in the right hand and 1, 1, 1 in the left hand. Measure 13 features a forte (*f*) dynamic and includes fingerings 5, 1, 3, 2.

Musical score system 3, measures 14-15. Measure 14 has fingerings 3, 1, 1, 1 in the right hand and 1, 3, 1, 3, 2 in the left hand. Measure 15 features a forte (*f*) dynamic and includes fingerings 4, 4, 1, 4, 2, 1, b, 1, 3.

Musical score system 4, measures 17-18. Measure 17 is marked *allargando* and includes fingerings 1, b, 1, 2, 3, 1. Measure 18 is marked *a tempo* and includes fingerings 4, 1, 4, 2, 1, b, 1, 2.

Musical score system 5, measures 19-20. Measure 19 features a *poco rit.* instruction and includes fingerings 2, 1, 3, 2, 1, 3, 1, 3, 2, 2, 4, 2, 4, 2, 4, 2, 4, 2, 4, 2, 4. Measure 20 ends with a piano (*p*) dynamic and includes fingerings 4, 2, 1, 4, 2, 1, 4, 1.

XXI Fuga

Allegretto scherzoso (♩=104)

(a 3 voci)

The main musical score consists of six systems of staves, each with a treble and bass clef. The music is in G minor (three flats) and 4/4 time. It features complex rhythmic patterns, including sixteenth and thirty-second notes, and various ornaments. Fingerings are indicated by numbers 1-5. Dynamics include *mf* (mezzo-forte) and *cresc. a poco a poco* (crescendo). The score ends with *dim.* (diminuendo) and *p* (piano).

Temat

I Kontrapunkt

II kontrapunkt

t. 9, 13, 26, 41

Odpowiedź tonalna

A short musical phrase in G major, consisting of a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5.

23

28

32

36

40

44

mf

f dim.

p

poco cresc.

mf

senza rall.

f

a)

a) Progresja opadająca, oparta na odwróceniu początkowego fragmentu tematu.

XXII Preludium

Adagio lamentoso ($\text{♩} = 84$)

p

mf -> p

a) *molto tenuto*

marcato

p

molto tenuto

marc.

marc.

a) Nuty powtarzane należy grać „długim dźwiękiem”; palec powinien utrzymywać stały kontakt z klawiszem.

13 *mf* *b)* *p* *cresc.*

Handwritten fingering: 5 4 5, 3, 5 4 5, 7, 3, 5 4 5, 7, 3, 5, 3 2, 5 5 4

Handwritten numbers: 3 2 1, 1 2 1, 1 2 1, 1 2 1, 1 2 1, 1 2 1, 2 1 2 1

Handwritten numbers: 3 5, 3, 3, 2, 3 3 4 5

16 *f* *dim.*

Handwritten numbers: 3 3, 5 3 4, 5 4, 5 4, 5 4, 3 5 4 3, 3 4 2 2 5, 3 4 5 4

Handwritten numbers: 2 1 2 1, 2, 1 2 1 2 1, 1 2, 2 1 1

Handwritten numbers: 4 3 4 5, 3 4 3, 2 4 3, 5 4 2 3, 4 4 5 4, 2, 2 3 4 5

19 *mf* *p* *dolcissimo* *cresc.* *pesante*

Handwritten numbers: 5, 5 4 3 5 4, 3, 2 3 4, 3 4 5 5, 5 3 4 5 5 4 3 5

Handwritten numbers: 3 2 1 2 1 3, 2, 2 1 2 1 2 3

Handwritten numbers: 3 2 4 2 4 3 4 3, 2 5 5 5

22 *poco rit.* *passionato* *f* *meno f* *c)* *rit.* *marcato* *p* *marcato*

Handwritten numbers: 5 3, 4 2, 4 3 5 3, 5, 3 5 4 5, 3 4 3 5, 3 2 4, 3 4 2 3, 3 4

Handwritten numbers: 2 1, 2, 3 2, 1 2 3 4 2 3, 1 2 1 2 2

Handwritten numbers: 4 1 2, 5 3 4, 3 2 2, 3 4, 3 4 5 1 5, 3 5, 1 2 3 4 2 3, 5

b) Górny głos nieco większym tonem niż głosy pozostałe.

c) Niektóre upadnięcia mają mordent (∩) nad e², ale żaden rękopis go nie posiada, a stałe jednostajność formuły rytmicznej nie dopuszcza, zdaniem redaktora, wprowadzenia ozdóbek.

XXII Fuga

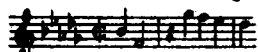
Andante sostenuto (♩=104)

(a 5 voci)

Temat Kontrapunkt

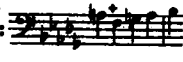
Odpowiedź tonalna

Można też uważać, że temat składa się tylko z dwóch taktów:

a) Wydaje się, że Bach uważał kreskę pionową przecinającą znak C za symbolikę ozdobę kaligraficzną.

b) Ta figura: pochodzi z kontrapunktu, jest bardzo ważne, ponieważ stanowi materiał obficie wykorzystany w fugie; patrz t. 42 i następne.

c) Tutaj temat jest nieznacznie zmieniony: (patrz t. 17, 31, 34, 39 itd.).

22

5 4 3 2 1 4 3 2 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

p

27

28 29 30 31

un poco più di voce

32

33 34 35 36

mf *f*

37

38 39 40 41

mf *dim.*

42

43 44 45 46

p *cresc. a poco a poco* *marcato*

47

48 49 50 51

mf *f*

d) Odpowiednik: (patrz odnośnik b).

52

mf

58

f

64

f

70

sempre più largamente

f

- e) Zwróćmy uwagę na pełne powtórzenie tematu w dwu głosach jednocześnie.
- f) Aby uczeń miał dokładniejsze pojęcie o tym cudownym stretcie, podajemy ten ustęp w formie partyturalowej:

- g) Dwa ostatnie przypomnienia tematu:

XXIII Preludium

Allegretto tranquillo (♩=80)

p tutto legatissimo

Measures 1-4: Treble clef, key signature of two sharps (F# and C#), common time. The right hand features a continuous eighth-note pattern with various fingerings (3, 4, 3, 3, 3, 4, 1 3 5 4, 5, 4, 3, 2, 5). The left hand has a simple bass line with notes G, C, F#, and C.

un poco piu sonoro

Measures 5-8: Treble clef. The right hand continues with eighth-note patterns, including a triplet (1 3 2 0) and a sequence (1 2 1 2 1 2 3 1). The left hand has a more active bass line with patterns like 5 1 3, 3 5 3 2 4, 2, 2, 1 3, 2 3. Dynamics include *p*.

mf

Measures 9-12: Treble clef. The right hand has eighth-note patterns with fingerings like 2 1 2 1 2 3 4, 2, 4, 5 3, 3 1 3 4 5, 4, 2, 5. The left hand has patterns like 5 4, 5 4, 1 3, 1 5 3, 3, 2 1. Dynamics include *mf*.

cresc.

Measures 13-16: Treble clef. The right hand has eighth-note patterns with fingerings like 1 2 2 3 1 2, 3 1, 2, 2, 4, 3, 4 5 4, 4, 6, 7 4 3 2 3, 2, 2. The left hand has patterns like 4 1, 5, 3 1 3, 5 1 3, 5 2, 3 1 3. Dynamics include *cresc.*

dim.

Measures 17-20: Treble clef. The right hand has eighth-note patterns with fingerings like 2, 3, 5, 5 4, 4 2, 3 1, 4, 5, 5, 4, 3, 5, 3. The left hand has patterns like 2, 5, 2, 1 3, 2, 1, 2 1 2, 2 3, 2, 1 1 2, 2 3, 2. Dynamics include *dim.* and *p*.

XXIII Fuga

Andante (♩=60)

(a 4 voci)

Temat Kontropunkt II kontropunkt

Odpowiedź tonalna

a) Tu kończy się pierwsza część fugi, a rozpoczynają łączniki.

Ta figura tematyczna: pochodzi z siódmego taktu sopranu:

16 *mf* *b)* *p*

This system contains measures 16, 17, and 18. It features a treble and bass clef with a key signature of two sharps (F# and C#). Measure 16 starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. Measure 18 includes a piano (*p*) dynamic and a fermata over the final note. Fingerings and articulation marks are present throughout.

19 *mf* *T*

This system contains measures 19, 20, and 21. It continues the piece with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. Measure 21 ends with a fermata and a mezzo-forte (*mf*) dynamic marking. The notation includes various fingerings and articulation marks.

22 *più f* *(tr)* *T*

This system contains measures 22, 23, and 24. It features a piano fortissimo (*più f*) dynamic. Measure 23 includes a trill (*(tr)*) and a fermata (*T*). Measure 24 ends with a fermata and a mezzo-forte (*mf*) dynamic marking.

25 *fp*

This system contains measures 25, 26, and 27. It features a fortissimo (*fp*) dynamic. The notation includes various fingerings and articulation marks.

28 *mf* *cresc. sempre*

This system contains measures 28, 29, and 30. It features a mezzo-forte (*mf*) dynamic. Measure 30 includes a *cresc. sempre* (crescendo sempre) instruction. The notation includes various fingerings and articulation marks.

31 *f* *rit.* *ff*

32

This system contains measures 31 and 32. It features a fortissimo (*f*) dynamic. Measure 31 includes a *rit.* (ritardando) instruction. Measure 32 ends with a fortissimo (*ff*) dynamic and a fermata. The notation includes various fingerings and articulation marks.

XXIV Preludium

a) Andante (J-76)

p come organo

poco cresc.

p

poco cresc.

mf

tr

p

a) Oznaczenie „Andante” pochodzi od Becha. b) Głos najwyższy nieco głotniej.

23 *mf*

27 *p*

31 *p* *cresc. poco a poco*

35

39 *f* *allargando*

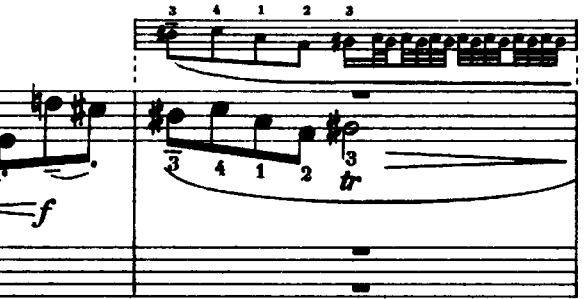
43 *f* *p*

c) Należy zwrócić uwagę na analogię pomiędzy tym taktem a t. 17 i dalszymi w fudze, tworzącymi łącznik oparty na progresji.

XXIV Fuga

a) Largo (♩=52)

(a 4 voci)

mf espress. dolente*legato molto ed uguale*

Tema

Kontrapunkt

Odpowiedź tonalna

a) Oznaczenie „Largo” oraz łuczki w temacie pochodzą od Bacha.

b) Ta figura kontrapunktu: występuje często w dalszym ciągu fugi.c) Tem krótki motywu: powtarzają w tercjach sopran i alt w t. 24 i 25.

d) Głos altowy powtarza kontrapunkt w odwróceniu, ale na ostatniej ćwierćnauce taktu kontrapunkt w swej pierwotnej formie przechodzi do głosu tenorowego.

e) *fi*! mocniej niż *ci*!.Kontrapunkt
w odwróceniu

Kontrapunkt
w ruchu prostym

marc.
T
13 *f*

semplice
16

serenamente, tutto p ed uguale
19 *p ma marcato*

22 *cresc.* *mf*

25 *p serenamente*

f) Tutaj również kontrapunkt pojawia się najpierw w tenorze w odwróceniu, a potem w basie w ruchu prostym.

g) Dźwięk e³ nie powinien przygłuszyć dźwięku cis¹.

h) Łącznik progresyjny, który występuje trzykrotnie w przebiegu fugi. Jego pogodna prostota tworzy cudowny kontrast z namiętą ekspresją reszty utworu.

i) To przypomnienie tematu musi być zdecydowanie wydatnione.

j) Drugie gis¹ bardzo cicho.

28 *k)* *p ma marcato*

31 *(tr)*

34 *mf* *l)*

37 *mf*

40 *p* *(tr)*

k) Wykonanie:

l) W tym łączniku tenor powtarza uporczywie fragment kontrapunktu.

Figurację tę imituje częściowo najpierw sopran:

a potem alt.

t) Pochodzi z kontrapunktu.

n) Kontrapunkt przechodzi z altu do sopranu:

58

4 2 5 4 1 2 1
2 1 3
1 2 1 2
1 2 1
3 4 3 3
1 2 1

2
2 3 4 1 2 4 (tr)

mf

61

4 1 4 5 4 5 4 3 2 3 2 5 2 1
2 2 4 1 3 1 3 3 2 1 1

3 3 3 3 1 2 4 3 5 4 5

64

dim.
2 1 1

2 1 3 5 5 3 2 1 2 5 4 5 1 3
4 5 3 2 1 2 5 4 5 1 3

67

4 5 5 5 5 4 3 4 5 1 5 3 4 5 3 4
1 2 1 2 1 2 1 2 1 1 2 1 2 1 1

2 5 4 3 2 4 1 2 5 5 1 2 1

mp marcato

70

cresc.
5 4 1 2 3 4 1 2 4 5 5 5 4 1 3 4 5 1 2
3 2 1 2 1 1 2 3 1 3 1 1

1 2 1 1 1 1 2 3 1 1
3 4 3 2 4 2 4 5 4 3 4 5 6

f

73

allarg.
5 5 3 2 5 3 4 3
1 1 1 3 3 3 3 3 3 3

2 5 3 1 2 1 3 2 3 1 3
4 5 1 3 4 5 1 2 3 4 5 6 4 5

ff

o) Temat jest rozdzielony między dwa górne głosy: